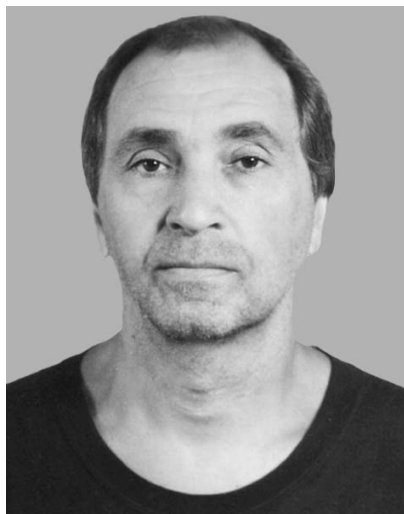

КІКТА́ Валерій Григорович (22. 10. 1941, смт Володимирівка Волновас. р-ну, нині Донец. обл.) — композитор, педагог. Професор (1998). Заслужений діяч мистецтв України (1999), РФ (1992). Член СК РФ (1968). Премія СК РФ ім. Д. Шостаковича (2002). Золота Пушкін. медаль (1999). Закін. Моск. консерваторію (1965; кл. [С. Богатирьова](#), [Т. Хренникова](#)) та асистентуру-стажування при ній (1967; кер. Т. Хренников). Працював у видавництві «Советский композитор» (Москва, 1967-93). Від 1991 — у Моск. консерваторії: від 1998 — професор кафедри інструментування. Композитор. спадщина К. різнопланова. У творчості домінує укр. тематика, тяжіння до сюжетів та образів, пов'яз. з історією України-Руси, що одержали яскраве втілення в різних жанрах інструм. та вокал.-симф. музики. Орган. відчуття природи укр. пісен. культури, її глибоких першоджерел лягло в основу муз. світосприйняття К. Від цього і рідкіс., відзначений багатьма муз. критиками, мелодизм та багатство муз. мови. У Першому фортепіан. концерті (1965) — 2 ключові темат. протилежності: первоздан. світ кольору і звуків в образі укр. веснянки і світ картезіан. раціоналізму, відображений у вільній стилізації сарабанди. Цю двоїстість середньоевроп. натури, характерні риси якої спостерігаються у світогляд. позиції Г. Сковороди, К. використовує у своїй творчості. Прагнення композитора до антич. ідеалу «чистої краси» вимагає постій. пошуку, експериментаторства з метою збагачення колорист. і тех. можливостей окремих інструментів. За проектом [В.](#)

[Колесника](#) написав ораторію «Святий Дніпро» (1992, сл. С. Майданської), виконану в Канаді (Едмонтон, 1993; Торонто, 1996) й Україні (Київ, 2001). К. — автор низки публікацій про укр. композиторів та виконавців, зокрема [С. Людкевича](#) та [І. Козловського](#).

Основні твори

балети – «Фрески св. Софії Київської», «Володимир-Хреститель» (обидва – 1995, лібрето Ю. Пузакова); Концерт для оркестру «Українські колядки, щедрівки, веснянки» (1967); Концерт для органа «Українська пасакалья» (1982); Концерт для 4-х видів флейт, струн. оркестру і чембало (арфи або бандури) (2001); концертна симф. «Фрески св. Софії Київської» (1974); ораторія «Княгиня Ольга» (1970, сл. Л. Васильєвої); дійство для читця, чол. хору та удар. інструментів «Про взяття Січі Запорізької, 1775» (1997); для хору – «Українські колядки» (з голосу [І. Козловського](#)) для солістів, хору та удар. інструментів на нар. тексти (1970), «Закарпатський триптих» для жін. хору і малої флейти (1971, сл. В. Татарінова), «Хоральна прелюдія пам'яті С. Людкевича» для чол. хору на нар. тексти (1979), «Українська Божественна Літургія св. Іоанна Златоуста» (1994), «Великодні розспіви Давньої Руси» для чол. хору (1996), «Псалом гетьмана Івана Мазепи» (2001); 3 галиц. пісні для сопрано та органа на нар. тексти «З української архаїки» (1991); «Романтичні варіації на тему С. Людкевича» для арфи (1976); струн. квартет «Веснянки з Волині» (за записами М. Лисенка та Лесі Українки; 1992); «Дві українські колядки» для органа, сопрано та ударних (2002); обробки нар. пісень для сопрано та інструм. ансамблю – «Пісні України» (1984); обробки укр. пісень для баса та арфи – «Гей, хто в лісі, озовіться» (1985); для тенора, арфи та органа – «Українська баркарола» («Пливе човен»; 2005).

Рекомендована література

1. Николаева О. Хоровые литургийные фрески В. Кикты // Муз. просвещение. 1999. № 1;
2. Иноземцева Г. Волшебная сила воздействия // Балет. 1999. № 5-6;
3. Майданська С. Літописець // Укр. світ. 1999. Спецвип.; Николаева Е. Валерій Кикта: На рубежі століть // Муз. академия. 2002. № 4;
4. Й. ж. Валерій Кикта: Звуки времени. Москва, 2006.

[С. В. Майданська](#)

Бібліографічний опис:

Кікта Валерій Григорович / С. В. Майданська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-6833>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).